

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1885.

43. szám.

Október 22.

A lutritánárok.

Hát ilyen is van? Van bizony külföldön is, még idehaza is. Hazánk szép fővárosában is.

Ezek a »Tanárok« a kis lutrival foglalkoznak, azaz ámtíják és bolondítják azt a sokfejú nagyközönséget, mely a kis lutriba szokott rakni.

Fünek-fának hirdetik, hogy tudnak ők számokat, melyekkel bizonyosan lehet nyerni. Állítják, hogy számtani okosságukban oly »jó« számokat tudnak adni megrendelőiknek, melyek ha nem is előszörre, de bizonyosan valamikor kijönnek. És hogy még sikeresebben hintsenek port a jóhiszemű olvasók szeméibe, kiadnak mindenféle leveleket, melyekben ilyen vagy amolyan ternó vagy olykor quinterno hálára nyitja a lekötöztetett megrendelők ajkait. Isten áldását és minden gondolható jót rebegvén kegyes jótevőik okos fejére. És ezen levelek nagyobb hatás kedvéért még a lakást is közlik, ahol ezen boldog nyerők és »hivő« lelkek találhatók.

Mondanunk sem kell, hogy az egész dolog csak szédelgés; azt sem, hogy ily szédelő világban nem is rossz tüzlet, ami már onnét is kitetszik, hogy ezek a »Tanárok« olykor összevesznek, egymást nyilvánosan lepiszkolják és csupa kegyes irigységből egymásnak tüzletét lerontani törekszenek.

Bizony, ha volna valami a dologban, ha ezek a jó »tanárok« csakugyan olyan okosak volnának, mint ezt a világgal elhíttetni akarják, akkor nem igen kínálják ezeket a »jó« számokat, hanem raknák magok a lutriba és zsebre dognák önmagok az egész nyere-ményt.

Ilyen »jó« számokat tehát valósággal ki nem számítanak, de abban megint jól számítanak, hogy a

lutriközönség jóhiszeműségére vagy egyszertiségére állapítják számításukat. Van bizony elég ember a világon, ki könnyű szerrel és gyorsan kíván meggazdagodni, kinek kedves minden alkalom és mód, amely erre vezetni látszik. És azért ezrivel és ezrivel kapják a »megrendeléseket« ezek a jó »emberbarátok« és persze mellékelve azt a taksát, melyen alól ilyen számokat ki nem adnak. És így valósággal ők elérik azt a célt, melyet a t. megrendelőik elérni óhajtanak: ők nyerészkednek gyorsan és könnyű móddal a gyors és könnyű nyerészkedésre spekuláló közönség pénzén.

Már jó ideje foly és virágzik ez a szélhámosság; a hirdalok hasábjain nyíltan hirdetik és ajánlják; ezren meg ezren csalatkoztak és újból ezren és ezren szaporítják a megesaltak számát.

Ideje volt, hogy a hatóság már tegyen valamit ezen alávaló tüzérkedés ellen. Oszintén vallva, valami nagyon sokat nem remélünk a fővárosi főkapitány kezdeményezésétől, legfőlebb azt, hogy az egyiket vagy másikat pár forinttal megbüntetik; a közönség lutriszerető nagy kontingensére az kevés vagy semmi hatással sem leend.

Mig az emberek meg nem szokják a legjobb lutrinak a becsületes munkát, párosítva takarékosággal és megelégedéssel tekinteni, ahol biztosan, lassan bár és fáradságosan, de tisztességesen és állandóan nyerni lehet, addig az ilyféle szédelgésnek meglesz a maga talaja, meglesz az áldozatok nagy sokasága.

Ily gondolkodásmód általánosítása csak mély vallásos érzület ápolása által érhető el. És ezen az uton is visszajövünk ama igaz és helyes állításra, hogy minden kérdésnek legbensőbb magva a vallási elem. Vagy miképpen változnék sok keresztény ember gondolkodás- és életmódja, ha a nemzetek nagy apostolának sza-

vai testté és vérré lennének, melyeket záradéku ide jegyezve, minden lutrikedvelőnek megszívlelésébe ajánlunk.

»Nagy nyereség az ájtatosság megelégedéssel, mert semmit sem hoztunk a világra, kétségkívül el sem vihetünk. Eledelünk lévén tehát és ruházatunk, azokkal elégedjünk meg. Mert akik gazdagok akarnak lenni, kísértetbe esnek és az ördög törébe és sok haszontalan és ártalmas kívánságokba, melyek az embert halálos veszedelmebe mértik. Mert minden gonoszságnak gyökere a pénzvágy, mely után járván, némelyek eltévelyedtek a hittől és sok fájdalomba bonyolódtak.« (T. Tim. 6, 6—10).

Dr. — an —

Madárdalok.

III Pitypalaty.

Búza között él a fürge pitypalaty

Boldog itt az élet...

Ha itt úzik, már, sebesen ott szalad,

A sűrűbe mélyed;

Pitypalaty, itt maradj,

A vetés itt őrfalad!

Háza mily szép! búza arany kalásza,

Éhen meg se' halhat:

Ha a szél fúj s a magokat kirázza,

Kedve szerént falhat...

Pitypalaty, itt maradj,

Van itt izletes falat!

Ha vihar jő s kergeti a fölleget,

Elbuvol az aljra...

S bár a villám tördeli a tölgyeket,

Nem csap ide karja;

Pitypalaty, itt maradj

Itt a zöld ernyő alatt!

Ha a nap kél s hint reád hó sugarat:

Kis szemed' kitárod...

S mint könyörgést, zengi ajkad: pitypalaty

Híva gyöngé párod...

Pitypalaty, itt maradj,

Itt a békés árny alatt!

Béke s árnyék! nekem is van ily lakom:

Hű magányom háza...

Föd reményem zöld vetése gazdagon

S szent buzám kalásza;

Ah szivem, itt maradj,

Itt ragyog üdvsugarad!

E magányban csönd s remény köz fekhétel

Ha leszáll az este...

S reggel éltet ez a búza-eledel:

Jézus drága teste!

Hát szivem itt maradsz,

Míg a mennybe áthaladsz!

..... S. J.

Gyermeki szeretet.

— Elbeszélés. —

Portugal eredeti után.

(Vége.)

VI.

Anna de Lemos eddig szerepét a nézők teljes megelégedésére játszotta. Mindenkinek szeme feszültséggel s bámulattal csüggött rajta, mire egy elsőrangú színpadi csillag is büszke lehetett volna. Ha az ember őt a komoly, megható pillanatokban látta, önkénytelenül azt mondta: »Ez született tragikai színésznő.« Egész lényében valami oly pathetikus, szavalatában valami oly megragadó, mozdulataiban annyi természetesség és finomság volt, mit csak a színpad elsőrangú jeleseinél kereshetünk. Mindenki nagy jövőt jósolt neki. Anna de Lemos azonban a legragyogóbb színpadi csillagokat felülmulta; ma este olyasmit vitt végbe, mi eddig senki másnak nem sikerült, mit senki sem előtte, sem utána nem vitt még eddig végbe soha!

A negyedik jelenet elején találjuk tehát őt. Este van; az asztalt leszedik s a gróf visszavonul hálószobájába. Azután megjelenik szolgája s átvezeti őt nappali szobájába, hol fölolvasonője vár reá. Elkezdí fölolvását, mely a vak aggastyán egészségi állapotához mérten, hosszabb vagy rövidebb ideig szokott volt tartani. A mai estére azonban a fölolvasonő egy egészen különös olvasmányt választott — könyv van előtte; mindazáltal nem a könyvből akar fölolvasni.

Titka, áleza alá rejtőzése súlyosan nehezdednek reá. Folytonos vezeklés atyja közelében lenni s nyakába nem borulhatni, gyermeke lenni s ezt nem mondhatni, az egész világ előtt büszkén nem vallhatni! És meddig fog ez még az ő titka maradni? Sok, igen sok ember tudja ezt a házon kívül is. Mit fogna a gróf mondani, mit fogna tenni, ha ő ezt véletlenül, jó indulatból vagy rossz akaratból valakitől megtudná? S ezen felül ma ugy is önmaga elárulta magát. A gróf hallotta az ő hangját, hallotta az ismert dalt, — mit gondolhat? El fogja őt taszítani magától, a nyomorultat, ki az ő tudta és az óakarata nélkül hozzá furakodott, ki jogosulatlanul közelében élt és lélegzett? Meg fogja semmisíteni a szenvedély egy pillanata, amit egy egész évi feláldozás ismét jóvá ügyekezett tenni? Így töprengett Anna de Boiraissin lelkében, nem tudta, melyik fordulat fog nagyobb valószínűséggel birni. Gyakran lebegett ajkán egy szó, egy kérdés a távol levő leány iránt; egy pillantás azonban az aggastyán kopasz homlokára megfosztá minden bátorságától, jól tudta, hogy ez tiltott feladat. Az atya érzését nem tudta kipuhatólni. Most azonban, midőn attól félt, hogy félig ráismertek, hogy elárulta magát, jobbnak tartotta, hogy a titok pecsétjét önmaga törje föl: bocsánatért akart könyörögni, atyja előbbi szeretetének, az anyának nevében, ki neki Annának életet adott, a megbánás, az elégtétel végett, melyet a leány az apának nyujtott, midőn az újra fölébredt szeretet által zaklatva, oly áldozattal teljesen ápolta öreg atyját. Nem tette-e újra jóvá szökését önkénytes visszatérése hozzá? Nem jobb-e most nyilatkozni, míg atyja az óvé, midőn atyjának, ha könyörületlenül nem üzi el őt magától, talán még éveken át tanusíthatja szeretetét és gyöngédségét, s kitörölheti emlékéből bal-

lépését? Ha egyszer a halál ráteszi hideg kezét ezen szeretett arcra s egy reggelen őt azzon hirrel keltik föl, hogy a gróf halva fekszik ágyában — oh, nem egyszer jobb így, a legkeserűbbet merészelné, mintsem ilyen lehetőségnek magát kitenni? Minden este, midőn a háziurnak jó éjt kívánt s őt hű szolgájának őrizetére hagyta, kimondhatlan aggodalom fogta el keblét, hogy talán nem fogja őt többé viszontláthatni. Szeretett volna fölkiáltani, csak egyszer kezét megragadni s csókjával elhalmozni! Ha azonban rápillantott a magas, komoly alakra, a gondokkal telt, barázdált arcra, — érezte, hogy erőszakot kell gyermeki érzelmein tennie.

Anna megkezdte felolvasását; azonban észrevétlenül eltér első tárgyától. A kezében levő nyitott könyvből olvas. De mégsem! nem olvas, saját történetét beszéli el. Ki tudta ezt jobban elbeszélni, mint ő? S elbeszéli mindazt, mit az olvasó már tud; elbeszéli, hogyan hallgatott, megunva az atya és az egyhangu házias életmód szigorát, egy beestelen csábításaira, kivel először marquise d' Autrimontnak, boldogult anyja egy barátnőjének bálján találkozott; hogyan üldözte őt ezen férfiú forró pillantásaival, mily forró ígéreteket sugott füleibe, s ő azután hitelt adott szavainak — ő, a komoly, a szigorúan nevelt gyermek, kinek nem állott tanácsadó és intő anya az oldalánál; hogyan ellenezte szíve, hogy az atya által számára választott férfiú nevévé legyen; hogyan nem mert atyja sokáig táplált vágyának nyíltan ellenállani, és rövid választás után szökésre határozta magát azon férfiúval, kihez szíve jobban vonzódott s aki neki vigabb életet ígért.

A gróf elejénte, úgy látszott, alig hallgatja a felolvasást. Félálomba vagy gondolatokba merült talán? Egyetlen mozdulat, egyetlen jel sem árulta el részvételét. Épen ez bátorította az elbeszélőné, hogy történetét folytassa. Ohajtotta talán az atya megtudni, hogy mit hozhat föl mentségére?

Még sem; a gróf egész teste hirtelen rángatózni kezdett, szemöldéi komoran összehúzódtak, mint az ég felhői vihar előtt. Anna összerezzen és azt hitte, hogy atyjának haragja minden pillanatban kitor. Mintegy megsemmisültnek érezte magát, a félelemtől reszkett, mindazáltal a kétségbeesés bátorságával folytatta elbeszélését. Bünbánóbb vallomást alig lehetett volna tenni. Elbeszélte, hogyan ismerte meg azon férfiúnak nemtelen szándékait, kinek ő annyi nemes vagyont áldozott föl, hogyan változott át lassankint szerelme gyűlöletté, vonzalma félelemmé és utálattá és végre hogyan hagyta ezen férfiú őt nyomorban és megaláztatásban, midőn könyeit és néma szenvedését meguntta s nem volt többé reménye, hogy a leány atyja kibékül vele.

A szó Anna ajkán megtagadta a szolgálatot, amint azonban a grófra pillantott, újra bátrabb lett; nem tudta, ébren van-e atyja vagy álmodik-e, és folytatta újra elbeszélését.

Két szerencsétlen évet élt át még elbeszélésének fiatal hősnője, a legnagyobb szükség és teljes elhagyatottság közepette; életét csak a legnagyobb erőfeszítéssel végzett munkásság tudta fentartani. Gyakran gondolt öreg atyjára, ki egyedül élt palotájában, míg gyermeke a legalsóbb néposztály közt egyedül tengette

életét. Gyakran vágyott hozzá visszamenni: de attól tartott, hogy csak megvetést és gúnyt fog találni, ahol részvétet és megbocsátást keresett; s azért nem mert ezen lépést megtenni.

Végre egy borzasztó hir jut tudomására: atyja szenved, szenvedése gyógyíthatlan. Egyedül van, egészen magára hagyatva, gyermekei távol vannak tőle. Hirtelen egy elhatározás fogamzik meg lelkében, maga előtt látja világosan kijelölve a kötelesség útját, és ő siet ezen utra lépni. Szabad-e neki atyját, kinek szíve a fájdalomtól mélyen sajog, idegenek ápolására és gondjaira bízni? Neki, a leányának az apa oldalánál van a helye, az ő feladata az apa bizonytalan lépteit vezetni s megtört szívének vigaszt nyújtani, melyre szegénynek oly nagy szüksége van. Álnév alatt a szülei házba tolokodik, felajánlt szolgálatait elfogadják s egy egész év lefolyása alatt a legodaadóbb szeretettel gondozza atyját, amint ezt csak egy gyermek, vagy a férj neje teheti.

E pillanatban a néma merengésbe merült gróf egy mozdulatot tett, borzasztó tekintetet vetett a szegény leányra. Anna érzé ezt, még mielőtt látta volna; areza ég, fölugrik s a gróf lábaihoz veti magát; csókolja lábait, át akarja karolni térdéit.

— Atyám! atyám! kiált föl szívszaggató hangon; bocsáss meg, oh bocsáss meg szerencsétlen gyermekednek! Ő nem tudta, mit eselekedett! Ne taszíts el magadtól! Sokat, súlyosan szenvedtem miatta!

A gróf mindazáltal, mintha egy kigyó csípte volna meg, fölegyenesedett s visszatántorodott lányától, mint egy tisztátalan állattól.

— Hallgass! Takarodjál innen, kigyó, kit keblemben fölneveltem! felele a gróf. El szemeim előtt, nekünk egymáshoz nincs többé közünk! Midőn életemnek örömet szerezhetnél volna, nem akartad ezt tenni; most pedig nem akarlak én. Takarodjál szemeim elől szivtelen teremtés! Mint vad hajtást, örökre kitéptelek családnak nemes fajából, és te engem újra el akarsz árulni; el innen! Takarodjál előlem!

E szavak úgy hangzottak Anna füleiben, mint ha az utolsó ítéletre szólító harsonát hallotta volna. Mily borzasztóan kellett bűnhődnie vétkeért! Azonban még egyszer meg kellett kísérelnie, hogy a kemény szívet megindítsa. Így nem távozhatott tőle, így nem hagyhatta el őt.

— Nem, nem hagylak el téged! Atyám, hallgass meg! Atyám, bocsáss meg nekem! — És újra átkarolta térdéit s áztatta forró könyeivel.

Hasztalanul ügyekezett a vak gróf őt visszautasítani.

— Anyámért, ki gyermekére letekint, a végzetlen szeretetért, melylyel téged ápoltalak s gondoztalak, bocsáss meg! Fogadj ismét szívedbe! Ah, ezerszer, számtalanszor ohajtottam karjaidba, nyakadba borulni; atyám, egy szót, csak egy szót ne tagadj meg tőlem! Így esdekelt a szerencsétlen.

Pillanatnyi csönd állott be. Ugy látszott, hogy talán mégis meghallgatásra talál a szerencsétlen esdekélése. Talán megindult a gróf nemes szíve; keble lihegett a benső felindulástól. Azonban mint női gyöngeséget, azonnal lerázta magáról a szelidebb érzelmi átváltozást.

— Nem én hagytalak el téged! hangzott szava kérlelhetlen komolysággal. Te hoztál szegényt és gyalázatot családodra, mely az ország legerényesebbjei közé tartozott! Nem, lehetetlen megbocsátanom! Kitérültelek. — te nem tartozol többé hozzánk, te nem vagy többé családunk tagja! El, takarodjál rögtön ezen házból!

S midőn ezen keserű, nem vak szenvedélyvel, hanem megfontolással kiejtett szavak ajkairól elhangzottak, az öreg gróf kibontakozott leánya öleléseiből s kinyújtott karral ajtót mutatott neki.

Anna a padlón térdelt. Hasztalanul emelé föl esdőleg karjait.

— Atyám! kiálta föl oly hangon, mely a követ is meglágyíthatta volna, atyám, így nem küldhetsz el engem! Gyermeked vagyok s az maradok, a te husod és véred vagyok! Gondold meg, hogy Isten is megbocsát a bűnbánónak, — bocsáss meg, oh bocsáss meg nekem!

Könyörgése azonban hasztalan volt.

— Hallgass el, balga! kiálta föl a gróf haragosan. Engem is el akarsz bolondítani? El innen! Elég volt, hogy egyszer elárultál; távozzál rögtön ezen házból, ha nem akarod, hogy a szolga-személyzetet hívjam segítségül!

E szavakkal újból kibontakozott leánya esdő karjaiból, ki nem tudott tőle megválni s alig látszott halani szigorú szavait.

— Egy esőkot atyám, susogá megindító alázatossággal, egyetlen egy esőkot engedj kezedre nyomni és én eltávozom örökre!

— El tőlem, el, el! kiálta föl az öreg gróf, reszketve az izgatottságtól. Nem voltál részvéttel ősz fejem iránt és gyalázatot hoztál reá, — el közelemből!

A gróf elhallgatott, mintha hallani akarná, vajjon gyermeke távozik-e? Anna egy jajkiáltással vánszorgott az ajtó felé.

E pillanatban egy élénk sikoj hangzott felülről. Mindenki bámulva tekintett fölfelé.

— Hallgass el, szívtelen ember! Mit akarsz vele? — Az az én gyermekem! az én Annám! Anna, Anna!

Főlegyen esedve állott az öreg de Lemos páholyában, lángoló szemekkel és haragtól égő arczzal karját mintegy bosszulólal fölemelve a kegyetlen apa ellen. Hideg borzalom futotta át ezen szokatlan jelenet összes nézőit. Minden szem a páholyra volt szegezve. Mint egy varázsütésre, csak most látta be az öreg de Lemos, hogy mit tett s hogy mi volt ő. Egy elfojtott fölkiáltással, kezeivel arczát elfödve, székére visszahauyatlott. Egy pár szerető kar azonban e pillanatban átölelte, egy könyektől átázott arcz ráhajolt, hogy esőkjaival eláraszsa.

— Atyám, atyám! rebegé egy édes hang füleibe, — vissza vagy nekem ismét adva!

— Anna gyermekem, kedves leányom, szólt a boldog apa, — neked, egyedül neked köszönöm ezt!

Mint futótűz hangzott végig a színházban: »Meggyógyult, esztét visszanyerte! Leányának utólerhetetlen játéka eszközölte ezt!« Nem egy szem telt meg hálás megindulásból forró könnyekkel.

Az előadást félbeszakították. Az egész közönség, mint egy ember fölállott s még egy viharos tapsvihar

után, melyet Anna és atyja hálával fogadtak, mindenki távozott. Ez volt Anna de Lemosnak első és utolsó fellépte.

A kis dráma ötödik fölvonása, mely oly pompásan végződött, reá nézve szebb valósággá lett, mint Anna de Boiraisinre, kit atyja nem sokára elűzése után halálos ágyához hívott, hogy elűzött bűnbánó gyermekétől bocsánatot kérjen s vele kibéküljön.

Anna de Lemos nem sokára ezen előadás után egy tekintélyes lissaboni kereskedő nejévé lön. 1849-ben a borzasztó kolera áldozatául esett, mely akkoron egész Európában pusztított. Atyja két évvel az ő halála előtt költözött az örökkévalóságba. Fordította: F. J.

A szülők titka.

— Beszély. —
(Folytatás.)

Három negyedóra mulva legelőször az inas jött vissza. Járása hasztalan volt, az orvos, kihez őt a grófné küldte, nem volt otthon, vidékre utazott egy beteghez.

— Menjek más orvosért? kérdé a szolgál.

— Nem szükséges, felelé a grófné, menjen, feküdjék le.

A szolgál azt hitte, hogy a gyermek meghalt. Be akart menni a szobába, hol a kis beteg feküdt, de a grófné nem engedte.

— Hogy van a gyermek? kérdé a szolgál.

— Alszik, mondá vontatottan a grófné.

E pillanatban erős gyermek-sírás hangzott a melleszobából.

— Ugy látszik, hogy a kis gróf sokkal jobban van, ha már ilyen erősen tud kiabálni, jegyzé meg az inas.

— Igen, jobban érzi magát, menjen, pihenjen le.

E szavak oly hangon voltak kiejtve, hogy az inas nem tudott azok értelmén eligazodni. Nem felelt semmit, csupán gondolá magában, hogy a grófné ma nagyon különös.

— Nos, hogyan van a gyermek? kérdé hirtelen egy lihegő hang mögötte.

A szolgál feléje fordult s a dajka állott vele szemben. — Hát maga is künn járt! kiálta föl meglepetve.

— Éppen most jövök Takáry orvostól, szerencsére otthon találtam, mindjárt itt lesz. És a gyermek hogyan van? kérdé ismételten.

— Ugy látszik, hogy kissé jobban van, mondá az inas kételkedve.

— Hogyan, hát nem tudja bizonyosan?

— Nem, mert nem láttam a gyermeket, a grófné nem engedett hozzá bemenni.

— Alkalmasint el akar maga valamit titkolni előtem. Szóljon, mi történt?

— Semmi. Csupán annyit tudok, hogy a grófné nem az többé, aki volt elmenetelünk előtt.

Elbeszél azután mindent részletesen a dajkának s homlokára ütve mondá:

— A fájdalom megfoszthatta esztétől.

— Maga bolond! válaszolá a dajka s félretolva őt, be akart menni a szobába, hol a gyermek feküdt. A grófné a léptek hallatára az ajtóban termett.

— Az orvos rögtön itt lesz, jelenté a dajka s kísérletet tett bejutni a szobába, de Vaday grófné feltartóztatta őt: — Ne jöjjen be, mondván.

— De . . .

— A gyermek alszik, fölébreszthetné őt.

A dajka ijedten szegzé reá tekintetét, ugy látszott, hogy a szolgálta gyanuja nem alaptalan: — Csakugyan igazat mondott-e? gondolá magában. A grófné tehát csakugyan megbolondult volna?

Minden áron be akart menni a gyermekszobába.

— Nem fogok zajt csinálni.

— De mikor mondom, hogy alszik, felelé a grófné nyugtalanul.

— Megvárom, míg fölébred.

— Miért! hisz itt vagyok én mellette.

— De szüksége van az én ápolásomra, veté ellen a dajka.

— Arra magam is elég vagyok.

A dajka bosszankodva felelé:

— Ah; tehát meghalt?

Vaday grófné e szavakra összereszt. — Nem halt meg, hebegé, ellenkezőleg jobban van, és alszik.

A gyermek újra elkezdett erősen sírni.

— Az igaz, hogy él, mormogá megnyugtatta a dajka, s csakugyan jobban kell éreznie magát, hogy ily hangosan tud sírni.

E pillanatban megszólalt az előszoba csengetyüje. — Ez Takáry orvos, monda és sietett az ajtót kinyitni. Majd meglátjuk, gondolá magában, hogy elfogadja-e a grófné.

Csakugyan az orvos volt s a grófné elfogadta. Az inas nem feküdt le, a szomszéd-szobában várakozott. — Nos, mit mond hozzá? kérde a dajkától kijöve a szomszéd-szobából, mihelyt a gyermekszoba ajtaját bezárni hallotta az orvos háta mögött.

— Nem értem az egész dolgot.

— Higyje el nekem, hogy az én gondolatom helyes, monda a szolgálta, újra homlokára ütve.

A dajka tagadólag rázta fejét. — Nem hiszem. Sze-meit tiszták, a grófné nem bolond: de annyi bizonyos, hogy valaminek kellett történnie. Várjuk be itt, míg az orvos elmegy, kérdezősködni fogunk nála.

Az ajtó kinyílt. Az inas visszahúzódott az árnyékba, míg ellenben a dajka előre tolakodott. A grófné nem kísérte az orvost a küszöbnél tovább.

— Tehát ön teljesen megnyugtat? kérde a grófné.

— Teljesen, minden fentartás nélkül.

— Vezesse le az orvos urat, parancsolá a dajkának, egy égő gyertyát adva neki, melyet kezében tartott. A dajka sietett a parancsot teljesíteni.

— Ugy találja orvos ur, hogy a gyermek nem forog veszélyben? kérde kíváncsian, előre sietve a gyermekével, hogy jobban világíthasson.

Az orvos meglepetve tekintett reá. — A gyermek egyáltalán nincs veszélyben, monda.

— Az hihetetlen.

— Hogyan?

— Hiszen már haldokolt volt.

— Ön hitte annak.

— Hittem, mert láttam. Gyermek körül vagyok mindig, szerettem volna, hogy akkor orvos ur is látta

volna. Némely pillanatban már azt hitte az ember, hogy szegény gyermek meghalt.

— En mindössze annyit tudok, monda az orvos, hogy a gyermek nem csak nem halt meg, de megvan benne minden, ami a hosszú élet feltételeivel bír.

A dajka azt hitte, hogy álmodik.

— Ez vagy az ördög incselkedése, vagy a jó Isten csodája, monda magában a dajka. Midőn az emeletre visszajött, be akart menni a gyermekszobába, de az be volt csukva belülről. Vaday grófné, még izgatottabban mint az orvos megérkezése előtt, kinyitotta az ajtót s hirtelen a dajka előtt termett.

— Ismétlem jó asszony, hogy nincs semmi szükségem önre, menjen lenyugodni, a gyermek jobban van s magam akarok mellette maradni.

A dajka szabadkozott. — Én csak a gyermekért vagyok itt; ha ápolásomra nincs szükség, akár el is mehetek a háztól. Egyébaránt nem is nélkülözhetnek engem, amíg egy másikat nem fogadnak. Ha a gyermek jobban van, most annál nagyobb étvágya lesz.

— A gyermeket ezentúl süritett tejjel fogjuk szopókából táplálni. Nem sokára azután maga megint átveszi őt gondozásába, de addig, míg a gyermek egészsége teljesen helyre nem állott, azt akarom, hogy kivülem senki más ne közeledjék hozzá.

— A grófné tán fogadást tett?

— Igen, fogadást tettem, felelé a grófné.

— Ah, most már értem, gondolá a dajka. A grófné fogadást tett, és a mindenható Isten csodát művelt.

A dajka minden további kérdezősködés nélkül visszavonult. Midőn elmondta az inasnak, amit hallott, ez csóválta a fejét s nem akart neki hinni, hanem ügykezett vele elfogadtatni saját meggyőződését. A dajka azt felelte, hogy a megczáfolhatlan tény előtt a tagadás nem használ semmit. A szolgálta nem akart vele vitatkozni.

— A befejezés csak az, monda, hogy a haldokló gyermek most jól érzi magát, míg ellenben a másik, akit az utcán kitétek, ezen pillanatban talán nagyon beteg.

— Szegényke! Ne menjünk-e megnézni, hogy mi történt vele? kérde a dajka.

— Ha egyáltalán ott van, mert én az egészben nem vagyok bizonyos. Én egyszerűen látni véltem . . .

A dajka nem engedte, hogy az inas befejezze szavait.

— Menjünk minden esetre.

Midőn már utban voltak oda, kérde az inas:

— És ha a gyermek ott van, mit csinálunk vele?

— Miután jelenleg, a grófné fogadása folytán, nincs kit ápolnom, ezt a gyermeket fogom ápolni.

Néhány percz alatt a helyszínén voltak, s félénken tekintettek körül, mint valami bűnösök.

A mély csöndben már azt hitték, hogy hasztalan volt fáradozásuk, amint azonban a hajnal hasadni kezdett, az árnyékban egy kapu alatt egy csomagot vettek észre. Oda mentek s egy rongyokba takart gyermeket találtak ott.

A dajka lehajolt, hogy fölvegye. Alig nyult hozzá, rémülten visszalépett. A gyermek meg volt halva.

(Folytatása köv.)

TÁROZA.

Kiállítási levelek.

XIX.

Antwerpen, október 7.

Országos kiállításunkból kirándulást tenni az antwerpeni világtárlatba, tapasztalásból mondhatom, hogy érdekes és tanulmányos dolog. Meg vagyok róla győződve, hogy amint haza érkezem, ki leszek téve az ostromnak. Mindenki kíváncsi a párhuzamra, mely a mi és az antwerpeni kiállítás közt vonható. Ime én megelőzőm a sok kérdezősködést és előre megadom a feleletet.

Az antwerpeni világtárlat egy óriási piac, melyen a világ különféle nemzetei megjelentek áruikkal. Vagy ha művészeti hasonlattal akarunk élni, nagybecsű mozaikképnek mondhatjuk, keret nélkül. A mi kiállításunk ellenben egy — Európa többi nemzetéhez arányítva, — maroknyi népnek egyöntetű képét tünteti elénk, hozzá méltó keretben.

Első pillanatra ily párhuzamot véltünk vonhatni a két kiállítás közt s e nézetünk meggyőződésé emelkedett a kiállítás tanulmányozása közben és után.

Aki a bécsi világkiállítást látta, egészen más reményekkel tette lábát be az antwerpenibe, mint amit ott talált.

Pedig a bécsi világtárlatnak sem volt a csin és műizlés valami erős oldala. Maguk a féltékeny osztrákok s kivált a bécsiek bevallották, hogy a mi országos kiállításunk izléses rendezése, az egyes osztályok gondos csoportosítása messze túlhaladja a bécsit.

Elképzelheted most, édes barátom, hogy hol, mily messze áll mögöttünk Antwerpen! Azaz így dehogy képzelheted el, ha csak néhány vonással nem iparkodom eléd vázolni a kiállítás területét és épületeit.

Előbb említettem, hogy az egész világtárlat egy óriási piac, még pedig nem a mi, hanem a belgák és szomszédos nyugati népek fellegése szerént csoportosítva. Bizonyára tudom, hogy egész Franciaországban, Belgiumban, sőt itt-ott a Rajna vidékén is nem nyílt piacokat, de e czélra szolgáló zárt nagy csarnokokat találunk, hol a mézáros és hentes czikkeitől kezdve a gyümölcsig mindent kaphatsz, amire szükséged van.

Egy ily, de óriási csarnokban van elhelyezve az egész világtárlat. Nehogy azonban azt képzeld, hogy e csarnok a műfelfogás, izlés és építészeti kivitel szempontjából monumentalis, sietve kell hozzá adnom, hogy az egész csarnok deszkákból összetakolt szükségleti épület (N o t h b a u), melyet a kiállítás bezárta után nyomban le fognak rombolni. A főkapu két oldalán alkalmazott hatalmas hajóorrok czeméntből készült diszitmény, valamint a távolról freskóknak látszó festmények is a szél által lobogtatott kifeszített vászonra á la Lehmann mázolt színházi függönyök módorában vannak alkotva. Azon körülményről sem szabad megfeledkezni, hogy a csarnok üres háztelkeken épült, melyek közt tágas kocsis út vonul végig.

A csarnok szárnyait tehát, nehogy az utcái kocsiközlekedés fönnakadjon, földött hid által kapesolták össze, mely alatt a kocsik a kiállítást látogatókat nem kis mértékben zavarva, erős viszhangzásu robogással közlekednek.

De talán a csarnok körül a fáradt közönség üdülésére szolgáló kert, kellő számú vendéglők, üdítő italokkal szolgáló pavilonok várakoznak?

Nagyon esalódom jámbor látogató!

Itt eszembe jut, hogy valahol — de hol és merre, bizony arra nem emlékszem — olvastam egy tárczairó cikkét, melyben a budapesti országos kiállításról egyebet nem tud felhozni, mint

a vendéglöket, csárdákat, pezzgös és snapszos pavilonokat s sentül állítja, miszerént az egész országos kiállítás nem egyéb nagy eszem-izomnál. Nem irigyeném a jámbor tárczairó sorsát, ha Antwerpenben is a kiállítás ezen osztályával ohajtana megismerkedni, s róla tárczázni. A két szűk helyiségű vendéglöbe összesen alig fér be pár száz ember, órákon át kell lesni, hogy ki fog fölkelni — egy óra mulva, étkezés után, hogy helyét elfoglalhassad. Ez idő alatt össze-vissza taszigálnak a garçonok, párszor leöntenek levessel, vagy szószmaradékkal s ha egyszer helyet kaptál, akkor ismét várhatsz, míg reád kerül a sor.

A teljesen kertben (igy csufolják), mely alig néhány száz négyszögölnyi, kiég a szemed, mert nincs árnyék, nincs lombos fa.

A néhány apró pavillonban, melyek a nagy csarnok előtt vannak, a Kongó-állam s a francia gyarmatok kiállításait helyezték el, ezek is telve vannak közönséggel, ide sem menekedhetel! Egy szóval a látogató közönség kényelméről, még csak a legprimitívebb módon sincsen gondoskodva!

De legyen elég az érem egyik oldaláról ennyi: most lássuk a másikat. Ha a mozaik képeknek nincs kerete, megvan a belső értéke és az mindenesetre igen fontos dolog. Ez a lényeg, enélkül a legművészibb keret egy fabatkát sem ér.

Az antwerpeni világkiállítás keretében mindenféle nép és nemzet productumait fölhalálhatod. Az igaz, hogy a csoportosítás nem mindenütt szerencsés — az az oka, hogy nagy piac benyomását teszi ránk az óriási anyag — de némely nemzeté (pl. a francziáké, olaszoké és németeké) igen sikerült. Ha pedig arról van szó, hogy e világtárlat miben jeleskedik? Nem könnyű feleletet adunk. Nézetünk szerént, a modern ötvös-művészetet, melyet első sorban tanulmányoztunk — minden tekintetben meglepőnek, tanulmányosnak és a haladás magasabb fejlődése fokozatában találtuk, mint a bécsi tárlaton. A gépészeti csoport pedig e nemben talán az összes eddigi kiállítások közt az első helyet érdemli meg. Ugyanezt mondhatjuk a tengerészeti kiállításról is, mely nemcsak a szárazföldi embert, de a szakfériakat is méltán meglepi.

Ezen országok aránylag világosan vannak feltüntetve. A mi kiállításunkon a keleti tartományok pavillonjában sokkal több anyagot találunk Szerbiából, mint Antwerpenben. Feltűntek azon belgák előtt is, akik a budapesti kiállítást látták és behatóbban megsejlelték.

Hogy hazánk nincs képviselve külön, azt a budapesti kiállítás megmagyarázza. Ez annyira igénybe vette iparosaink és gazdáink figyelmét és törekvését, hogy a külföldön rendezett világkiállításokon megjelenni nem lehetett ezuttal feladatuk. Azon csekély töredék, mely Magyarországból az osztrákokkal együtt Antwerpenben bemutatva található, valóban csak morzsalék, melyből hazánk ipari és gazdasági emelkedettségére csakis hamis következtetést lehetne vonni! Szerencsénkre a külföld jól tudja, hogy a mi nemzetünk képe Budapesten van kiállítva, még pedig hozzá méltó keretben.

Emér.

Az angolországi katolikusok.

A reformációt Angolországba VIII. Henrik angol király hozta be; de az anglikán egyház tulajdonképeni megalapítójának Erzsébet királynő tekinthető. Erzsébet királynő s néhány utódja nem irtóztott semmi eszköztől, ha az a katolikus egyház elnyomására czélszerűnek látszott. A kegyetlen elnyomás ellen néhány katolikus összeesküvést forralt, de téves szándékuk fölfödöttében, még nagyobb kegyetlenségnek lón okozója. A katolikusokat ezután úgy tekintették, mint az állam legnagyobb ellenségeit. Az üldözés harmadfél századig tartott, a rómaihoz csaknem hasonló

kegyetlenséggel. Skóthonban egy kálvinista párt, melynek élén Knox János állott, a katolikus egyház és a katolikus királyi család kedvezőtlen helyzetét úgy ki tudta zsákmányolni, hogy az egyház a királynéval együtt gyűlöletöknek áldoztatja lett. Irhonban a protestánsok birvágya még birtokaiktól is megfosztá a katolikusokat. Midőn a katolikus nép birtokait elveszté, s számosan vér- és nyomorban veszték el; akkor törvényeket hoztak, hogy a katolicizmus föléledését is megakadályozzák.

Ez elnyomatás daczára mintegy 50—60,000 katolikus tartotta fön magát Angolországban. Sokkal kevesebben maradtak Skóthonban, ezek is igen szétszórvva, a legsanyarubb anyagi viszonyok között éltek. Templomaik, iskoláik nem voltak; papjaik is csak elrejtözve élhettek. Otthon nem volt sehol papnevelő intézet, az angolok Rómában, a skótok Spanyolországban neveltettek papokat; kik ha hazajöttek, működésök között halál vagy legalább üldöztetés várt reájok. Pénzbüntetéssel is sújtották azokat, kik az anglikán istentiszteletet nem látogatták; ily körülmény között egész csoda, hogy maradtak katolikus családok.

Legjobbban föntartá magát a katolicizmus Irországban. Az irek majd mind katolikusok maradtak, noha papjaikkal együtt a legnagyobb nyomorban sinlödtek. Protestánsok csak a bevándorlottak voltak, de ezek minden hatalmat magukhoz ragadtak. Az angol állam-egyház magáévá tett minden egyházi vagyont s az anglikán papoknak tizedet fizetni kéüyszeríté a katolikusokat.

Idővel Anglia nagy gyarmatokat szerzett magának, különböző vidékeken. E gyarmatokban a pogányokon kívül ker. katolikusok is laktak; ezeket protestánsokká tenni igyekeztek az angolok, de minden törekvésök hajótörést szenvedett a katolikusok hithűségén. Föl is hagytak az erőszakoskodással, mert belátták, hogy ezzel saját uralmukat veszélyeztetik. Midőn több jobbára protestáns lakossággal bíró gyarmat magát az angolok uralma alól fölszabadítá s önálló köztársaságot alkotott, Anglia megfélemlent s nem mert többé nyomást gyakorolni a fölszabadultakkal határos gyarmatok katolikus lakóira; de ott, hol a kereskedelmi politika érdekei a katolikusok kimérlését nem paranesolták, mint például Ausztráliában és Délamerikában, ott a katolikusok elnyomása egész a jelen századig tartott.

Magában Angolországban teljes erővel uralkodott a katolikusok elnyomása; de azon vallási szabadság, melyet a gyarmatok lakói élveztek, idővel mérséklőleg hatott az anyaország törvényeinek szigorára is. Enyhíté az üldözést a francia forradalom kitörése is. A trónokat fölforgatással fehyezető forradalomtól az angol király is rettegett, s mint más fejedelem, ugy ő is szívesen fogadta a francia menekülteket, köztük igen sok katolikus főurnak és papnak adott menedéket s engedett nekik szabad vallásgyakorlatot: s ez engedély, 'a titkon katolikus angoloknak is igen jól esett. A francia forradalmárok az angol katolikusok elnyomatását akarták ürügyül felhasználni arra, hogy a forradalmat Angolországba is bevigyék: ennek elkerülésére szükséges volt, az angol katolikusoknak vallási szabadságot adni. Ennek következtében megengedték nekik templomokat s iskolákat építeni. Irhonban, hol a katolikusok legtöbbet szenvedtek, meg lön engedve saját istentiszteletöket megtartani s a protestánsról büntetés nélkül elmaradni; de teljes szabadságot s állami jogot most sem nyertek.

Irországban a protestánsok sem volsak az angol kormány eljárásával megelégedve, s az emiatt kitört zendülés következtében, az irek saját parlamentjöket elvesztették s az angol parlamentbe bekebelezve, hol számuk kisebbsége miatt teljes tehetetlenségre voltak kárhozotva. Magában Angolországban a

katolikusok helyzete sokkal kedvezőbb volt. Lassankint növekedett számuk is, s így aztán egy helyett négy apostoli helynököt kaptak. Azon előítéletnek megdöntésére, mintha a katolikusok az állam ellenségei lennének, az apostoli helynökök egy nyilatkozatot boesájtottak közzé 1826-ban, kimutatták abban, hogy nincs a katolikus egyháznak oly tana, amelynek követése az angol alattvaló kötelmeivel összeegyeztethető nem lenne.

A katolikusok fölszabadulását Angliában az ireknek, különösen a derék O'Connell bátor föllépésének lehet köszönni. A katolikusok a parlamentből s a nyilvános állásokból ki voltak zárva egy eskü által, melyet letenni vallásos meggyözödéssökkel ellenkezett. Sok fáradsággal sikerült O'Connellnek az elnyomott ir népben önmaga iránt bizalmat kelteni, s magát képviselővé választatni; noha az esküt letenni nem volt szándéka, ő a parlamentbe mégis bejutott. Az irek legnagyobb befolyású ellenségei, s maga IV. György király, most már elérkezettnek látták az időt, az ireket a parlamentbe boesájtani. Az emancipatio okmánya, amelyben a katolikusoknak teljes és háboríthatlan vallásgyakorlat, s teljes polgári jogok adattak, a parlament mindkét háza által 1829-ik év ápril 13-ikán lön elfogadva. Ez időtől fogva a katolikusok Angolországban teljes szabadsággal bírnak. Azonban az irországi katolikusoknak, daczára ismert nyomoruságuknak, az anglikán egyház céljaira tizedet kellett fizetniök; e teher alól a Gladstone miniszterium alatt szabadultak meg 1867-ik évben.

Az anglikán egyházban is fordult elő a harminczas és negyvenes években egy mozgalom, amely a katolikusoknak vált javára. Dr. Pusei és pártfelei az angol egyháznak elvilágiadosása ellen a keresztény őskor felújítása által akartak védekezni. Az őskor egyházi törvényeinek, szokásainak elfogadása által oda közeledtek, ahonnan az anglikán egyház elszakadt, tudmillik a katolikus egyházhoz. E mozgalom ritualismusnak neveztetett. Az anglikán püspökök e mozgalmat az államhatalom közbejöttével akarták megakadályozni, de hasztalanul. A ritualistáknak nem volt céljok az anglikán s a katolikus egyház közötti ürt áthidalni, csupán az anglikán egyházat akarták felújítani. Pusei maga nem lett katolikus, de sokan elvtársai közül belátták, mily nagy következtelenség külsőleg, szokásban és szertartásokban katolikusnak lenni, belsőleg pedig protestánsnak maradni, ennek következtében több tekintélyes ember a katolikus vallásra tért. E tekintélyes emberek mind tudomány, mind jellemök által annyira kitüntek, hogy áttérésök tiszta őszinteségében kételkedni nem lehet. A nép, aránylag kis mértékben, követte e kitünő embereket, mégis vannak Angliában egész katolikus községek, melyek tisztán ily megtértekből alakultak. A különböző vallású gondolkozású lakók között a békét, egyetértést föntartani fötörekvése volt mindig a katolikus egyháznak s ahol ez mégsem sikerült, csak azt bizonyítja, hogy a vallási különbség káros hatása a polgári életre is.

(Vége következik.)

RÖVID HIREK.

* **Haynald Lajos** bibornok-érsek ur ő eminenciája rég ismert nagylelkü adakozásának ismét fényes tanubizonyosságát adta. Duna-Pataj róm. kath. hitfelekezetének ugyan egy új népiskola építésére és teljes felszerelésére 3000 frtot meghaladó összeget adományozott.

* **Az iparművészeti muzeumból.** Ft. Császka György szeptesi püspök ur ő excellentiája egy rendkívüli szép és jól megtartott, arannyal himezett vörös bársony misemondó ruhát ajándé-

kozott a muzeumnak, mely még a muzeum gazdag gyűjteményében is első helyen áll, sőt annak legszebb darabja.

* **Kegyes alapítvány.** Majorosy János tinnini püspök ur ő méltósága fölszentelése emlékére 1000 ftnyi alapítványt tett le ő eminenciája Haynald L. bibornok-érsek ur kezeibe, oly czélból, hogy annak évi kamatai egy kalocsamegyei 8. oszt. növendékpapnak, ki az érettségi vizsgálatot kitűnő sikerrel tette le, adassék jutalmul. (Rel.)

* **Molnár János** prépost, kalocsai kanonok ur ő nagysága a laki iskolás gyermekek segélyezésére 400 ftnyi alapítványt tett; s ezen kívül az otthelyi templom bensejét 2747 firt 90 krnyi öszszeg felajánlásával gazdagon fölszerelte. Ő nagyságának ezen áldozatkészségeért a főpásztor ő eminenciája magas elismerését nyilvánította.

* **Az új országház** építéséhez már hozzá fogtak. Most még csak az alapokat ássák s hetenkint 150 munkás ugyanannyi járművel, 10,000 köbméter földet szállít el, négy hétig fognak dolgozni a monumentális épület földmunkáján, míg a kőművesmunkákra kerül a sor.

* **Az országos kiállítást** f. évi november hó első napjai egyikén és pedig valószínűleg november 4-ikén fogják ünnepélyesen bezárni. Az ünnepélyen jelen lesz a trónörökös pár is.

* **A Széchenyi-emléktábla** felavató ünnepélyét, a dunai Kazán-szorosban, a magyar mérnök és építész-egyesület választmányja f. hó 18-áról a jövő tavaszra halasztotta.

* **Visszatérés a kath. egyház kebelébe.** Mint lapunkat Simontornyáról értesítik, Lágler Mária ágostai vallású nőnek, ki évek óta eljárt a kath. templomba s hallgatta az abban hirdett örök igazság igéit, — erős buzgó szándék keletkezett lelkében nem csak hallgatni, hanem megtartani is a hallottakat, azért elhatározta magát az ágostai hitvallásról — a kath. vallásra áttérni. Ezen elhatározása teljességbe is ment okt. 18-án. A hitvallás ünnepélyes letételekor jelen voltak az áttért protestans szülei is.

* **Az orsz. közp. kath. legényegylet** f. é. okt. 13-án tartott igazgatói ülésében elhatározottat, hogy a minden évben szokásos téli oktatást ez idén november 1-én kezdik meg következő rendben: Vasárnap 9—12-ig rajz, délután 4—5 vallás- és erkölcsstan, 5—6-ig történet, utána szabad társalgás. Hétfőn: karének és magyar nyelv kezdők és haladók számára. Kedden: egyszerű könyvvitel és polgári ügyiratok szerkesztése. Szerdán: karének és magyar nyelv. Csütörtökön: számtan. Pénteken: rajz és írva-olvasás. Szombaton: szabad társalgás. A hétköznapi előadások este 7—9-ig tartanak.

* **Amnesztia.** A szerajevói kormány közhírré teszi, hogy ama loyális nyilatkozatok, melyeket az ország minden részéből összesereglett küldöttségek a király ő felsége előtt Pozsegán és Bródon tettek, ő felségét arra birták, hogy az összes bosznia-hercegovinai törvényszékek útján amnesztiát adjon mindazoknak, kik a felségárulás miatt ítéltek el. Hogy azok, kik egyéb ok miatt is büntetve vannak, kegyelmet kapjanak, azt a bosznia-hercegovinai legfőbb ítélőszék ítéletére bizza a király.

* **Magyarország népességének gyarapodásáról** örven detes adatokat nyújt a statisztikai hivatal évkönyvének legújabb füzeté. Csak az 1883-iki népmozgalmat mutatja a korábbi 1881. és 1882. évekkal kapcsolatosan. Eszerént a Dráván inneni Magyarország lakossága, mely 1880-ban 13.728,622 volt, 1881-ben 13.840,157-re 1882-ben 13.951,643-ra és 1883-ban 14.139,812-re szaporodott volna. A gyarapodás tehát 1881-ben 111,535 azaz 0.81%, 1882-ben 111,486 — azaz 0.80%, 1883-ban 189,168, azaz 1.35%. — Megfelelő gyarapodást mutat az egész magyar birodalom, mely

1880-ban 15,642,102 lélekre ment és 1881-ben 15,777,188-ra, 1882-ben 15,913,345-re, 1883-ban 16,117,288-ra. A gyarapodás tehát 1881-ben 135,086 azaz 0.86%, 1882-ben 136,157, ismét 0.86% és 1883-ban 203,943 azaz 1.28%. Az utolsó év oly kedvező, aminőhöz hasonló csak 1867. volt. — Megjegyzendő, hogy e számok csak a polgári népességet foglalják magukban. A katonai népesség, mely 1880-ban 97,157 embert tett, ezen kívül áll. Ezzel együtt a magyar birodalom népessége 1883-ban 16,215,445.

* **Hány katolikus él az összes földrészeken?** Eddig az összes katolikusok számát 211 millióra tették. — Azonban legújabbban az »Observatore Romano« közli, hogy a hittérítők összeállítása szerint a katolikusok száma az összes földrészeken 273—300 millióra megy.

* **A rendőrség a lottószédelgők ellen.** Pár év óta néhány kétes existenciájú egyén veszedelmes szédelgést honosított meg. Számolók művészeknek adták ki magukat és elárasztották a lapokat hirdetésekkel, melyekben felhívták a közönség figyelmét az általuk feltalált »egyedül biztos és csalhatatlan lotto-rendszerre.« Igérték vagyont, gazdagságot potom 3 darab 5 kros levéljegyéért, mely hozzájuk volt beküldendő. Török János főkapitány megelőgelvén e gyalázatos üzemeket, vizsgálatot indított ellenök s minthogy ez bőséges adatokat nyújtott ellenök, feljelentette őket a büntető járásbiróságnál. Helyesen tette!

* **XIII. Leo pápa** minap 40,000 frankot küldött Celesia palermói bibornok-érseknek a cholera által okozott nyomor enyhítésére. — **Mire képes a kath. egyleti társas élet** már az ifjuság körében, megmutatta az olasz katolikus ifjuság egyleteinek vezérelnöke, Acquaderni lovag, ki az említett egyletek körében 300,000 frank péterfillért gyűjtött. — **A chinai illetve annami mészárlásokra** vonatkozólag egy Saigonban kelt levél szerint 40,000 keresztényből még nem tudni hány maradt életben. Európai védelem alá menekült közülök 8000. Egy másik tudósítás szerint a vértanuk száma 24,000. — **Mac-Closkey** bibornok, uj-yorki érsek meghalt. Ő volt ez idő szerint egyetlen bibornoka Amerikának, született Brooklynban 1810. márczius 10-ikén. IX. Pius pápa nevezte ki 1875. márczius 15-ikén bibornokká.

IRODALOM.

— Heckenast G. utóda, Drotleff Rudolf könyvkiadó Pozsonyban »**Paedagogiai Plutarch**« cím alatt folyóiratot indított meg, mely a legjelesebb külföldi és magyar paedagogusok arcképeit és rövid életrajzait közli, kiegészítve műveikről szóló bibliographiai jegyzetekkel. Minden díszesen kiállított füzet 8—10 életrajzot s ugyanannyi arcképet tartalmaz. A füzetek 1—2 havi időközökben jelennek meg. Egy füzet ára 20 kr. — 5 füzetre 1 firtal, 10 füzetre 2 firtal előfizetéseket is elfogad a kiadóhivatal.

— Megjelent s beküldetett a Nogely István által nagy gondal szerkesztett »**Képes Missio-könyvtár a kath. nép számára**« című folyóirat 2 füzeté. Kiemeljük itt, hogy aki 100 forintot áldoz a missiókra, a missio-társulat örökös alapító tagjává lesz. A magyarországi missio-társulat székhelye Nagyvárad, igazgatója Nogely István az »**A kath. hittedesítés lapjai**« buzgó és tudós szerkesztője.

— A Szolcsányi Gyula egri könyvkereskedő kiadásában megjelenő **István bácsi könyvesháza** című jeles vállalatból beküldetett az 5. füzet. Címe: »**Egészségtan és életmentő tanácsok a nép számára.**« Irta: Majer István

Folytatása a mellékleten:

cz. püspök és esztergomi kanonok. (István Bácsi.) Harmadik kiadás. Ára 20 kr. Fölvihjuk rá tisztelt olvasóink becses figyelmét, azon óhajással, vajha sikerülne buzgalmuknak ezen korszerű és hasznos művet a nép között minél jobban elterjeszteni.

MINDENFELE.

Egy czárnó vad bosszúja. 1740-ben egész Európában rendkívül szigorú tél volt. Oroszországban akkora Anna császárnő uralkodott, kinek nagy kedve telt udvari bolondok tartásában. Udvaránál nem kevesebb, mint hat bolondot tartott, kikből három büntetésből volt ezen hivatalra elítelve, s az üldözött Galiczin családra nem csekély fájdalom volt, hogy egyik tagját ezen gyalázatra lealázva kellett látnia. Ezen lépés indoka az volt, hogy az említett a katolikus vallásra tért. Anna ezzel a gúnnyal még nem volt megelégedve. A szegény Galiczinak a császárnő parancsára, a legalsóbb néposztályból egy leánnyal kellett egybekelnie s egy durván tréfás lakodalmi ünnepélyt eltűrnie. A »minden oroszok czárnője« jégből palotát építtetett, mely belül mindenféle butorral föl volt szerelve, melyek azonban szintén jégből készültek. Sőt négy ágyut s két mozsarat is készíttetett ezen anyagból. A tartományok helytartói parancsot kaptak, hogy minden kormányozóságból az ottan divó néplöltözeten egy férfit meg egy nőt küldjenek az ünnepélyre; 300-nál több különféle öltözötű személy képezte tehát az ünnepélyi menetet, kik a császári palota előtt és a város főutcáin át vonultak el. Elül a jegyes pár, egy nagy kalitba zárva, melyet egy elefánt vitt a hátán. Néhány vendég tevéken ült, mások kettenként iramszarvasok, ökrök, kutyák, kecskebakok, sőt dísnók által vont szánakon mentek. Biron herczeg lovardájában lakoma volt, melynek végeztével nemzeti tánczokat mutattak be. Végül az új házasságokat a jégpalotába vezették, egy jégből készült ágyba fektették, s oda állított örök vigyáztak, hogy a szegény kintzotak reggel előtt hideg ágyukból ne távozzanak.

* * *
Gyermeki együgyűség.

Egy falusi elemi iskolában egy nyolcz éves kis lánynak a számtan sehogy sem fért a fejébe. A tanító meg akarván vele értetni az összeadást, a következő példához folyamodott:

— A jobb zsebemben van öt darab ezüst forintos, a balzsebemben pedig kettő. Hány darab ezüst forintosom van tehát?
— Mutassa meg, kérem, egy kicsit! felele a gyermek, zavarba nem jöve.

A szegény tanító nem tudott egyebet tenni, mint maga is mosolygott ezen együgyü válasz fölött, mely őt ily kellemetlen zavarba hozta.

* * *
Az öt éves Pistikét anyja rajta kapja, éppen midőn a pohárszékről lecsenve a cukorba főtt gyümölcsessel telt üveget, abból szépen elkezdett nyalakodni.

Kezei s szája tele voltak gyümölcsessel, tagadnia nem lehetett.

— Mit gondolnál, ha engem így találnál befőtt gyümölcsöt enni kenyér nélkül? kérdé szemrehányólag anyja.

— Azt gondolnám... azt gondolnám... hogy milyen jó dolga van anyácskának.

* * *
Öszinteség.

A jelenet egy festőművésznél történik. Mialatt műtermében dolgozott, két vendége érkezett, kik eljöttek hozzá egy-két órai csevegésre. A fogadó-teremben a háziasszonyon kívül ott volt 8 éves kis fia is.

— Menj, mond az anya, mondd meg apádnak, hogy M. bácsi és M-né néni oly szivesek s eljöttek bennünket meglátogatni.

Lajoska elvégezte megbízatását és visszatért.

— No's, beszéltél apáddal?

— Igen.

— Megmondtad neki, hogy vendégeink vannak?

— Igen, megmondtam és ő azt felelte, ezek is okosabban tettek volna, ha inkább otthon maradtak volna. Különben azt mondta, hogy mindjárt jó.

Csakugyan e pillanatban lép be a festőművész a fogadó-terembe és alkalma volt tapasztalni az előidézett hatást.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

1885. okt. 15-ikén tartott vál. ülése.

Elnökolt: Gróf Károlyi Sándor elnök és dr. Tárkányi Béla apátkanonok, társ. alelnök.

Annak bejelentése után, hogy a f. é. június 25. tartott vál. ülés jegyzőkönyve hitelesített, a társ. igazgató bemutatá az 1885-re kiadott és szétküldött tagilletményeket; ezek névszerint: »A kath. egyház története Magyarországon« című dr. Balics Lajos által írt s Tárkányi 100 aranyos díjával jutalmazott pályamunkának I. kötete. — Továbbá: »Tanulmányok Aquinói sz. Tamás bölcsészetről« Gonzales Zefirin által írt és spanyol eredetiből Michalek Manó által fordított műnek III-ik, befejező kötete. — »Ujabb levelek a fensőbb katholicismusról«, II. befejező kötet Hoványitól. — Ezekon kívül az 1885-ki Évkönyv s az 1886-ki Naptár. Ezen kiadványokkal a tagilletmények ívszáma a múlt évi 9 ivnyi többlettel 148 ivre szaporodott, s így 58 ivvel haladja meg a 90 ivre szabott évi tagilletményt.

Ezzel összefüggésben jelenté a társ. igazgató, hogy dr. Tárkányi Béla alelnök a múlt évi nagygyűlésen ismét 100 db aranyat tűzött ki pályadíjjul oly munkára, mely »a kath. egyház történetét Magyarországon« tárgyalja »sz. László király halálától az Árpád-házi királyok kihaltáig.« A következő márc. 27-iki vál. ülés a pályaművek beadására határidőül a f. é. október végét tűzte ki, az igazgató kéri a választmányt, hogy a beérkező pályaművek megbirálásával ugyanazon szakfériakat bizza meg, kik az I. kötetet bírálták, névszerént Kerékgyártó Árpád, dr. Bitá Dezső, Kazaly Imre urakat.

Szóba hozatván, miszerint kívánatos, hogy Kolping életrajza, mely kiadásra benyújtott s bírálatra kiadott, minél előbb tétessék közzé, elhatároztatott, hogy a bíráló ur tiszteletteljesen megkéressék véleményének mielőbbi beküldésére.

Az igazgató jelentette, hogy a tankönyvek, melyek újra kiadására az irodalmi bizottságtól fölhatalmazást nyert — számra nézve 28 — mind elhagyták már a sajtót.

Ugyszintén az igazgató jelentette, hogy Schulcz Pál pecseniezi tanító tót-magyar ABC- és olvasókönyvet kiadás végett nyújtott be a társulatnak. — Minthogy a társulat nem-magyar ABC- és olvasókönyveit sajátkiadásu magyar tankönyvei után dolgoztatja át, a beküldött művet kiadásra el nem fogadhatja.

Társ. igazgató jelentette, hogy Dezső Adolf, nyitrai theol. tanár, dr. De Waal »Valeria« című jeles művének általa eszközözlendő magyar fordítását kiadásra a társulatnak ajánlja föl. — Véleményadás végett áttétetik az irodalmi bizottsághoz.

Igazgató jelenté, hogy Bossányi József nyitra-nováki lelkész az általa szerkesztett és kiadott bibliai genealogicus táblázatot nagyobb 2000, — és kisebb alaku 10,000 példányban megvételre a társulatnak ajánlja, összesen 1000 forintért. — A választmány erre nézve meg kívánja hallgatni az irodalmi és gazdasági bizottságok véleményeit, s aztán utasítás végett a nm. püspöki kar tankönyvi bizottságához fog fordulni.

Felolvastatott a felvidéki magyar köznevelődési egyesületnek az igazgatóságához intézett levele, melyben statisztikai kimutatásokat kér az általa kiadandó egyleti naptár számára. — Határozatott, hogy ez adatokat magában foglaló társ. Évkönyv küldessék meg.

Felolvastatott ugyanazon egyesületnek egy másik levele, melyben a szellemi érintkezésnek egymás között leendő fentartása érdekében az évi jelentések és kiadványok kölcsönös kicserélését kéri. — A választmány nagyrabecsülvén e bizalmat, elhatározta, hogy az egyesületnek a tagjai számára kiadni szokott tagilletményeket meg fogja küldeni.

A társ. titkár bejelentette a következő új tagokat: alapítótaggá lett Szalay István nyugt. udvari és miniszteri tanácsos, Kazaly Imre váci theol. tanár. Rendes tagokká: Acsay Antal k. r. áldozár Bpsten, Stampay János, Deák Miklós nevelők Skicsón, Vitkovsky Endre skicsói kántor-tanító, Farkas Ilona kisasszony Bpsten, Mezey Illés, Ambrus László, Katona József, Kucsera Ferencz, Melkó György, Szolesányi János, Márki Béla, Baráczius Béla, Szád Béla, Sándor Imre, Matunák Mihály, Rabecz Lajos, Sefesik Ferencz, Kovács Simon, Szeles János, Lányi P. József, Szabó Imre egri növendékpapok, Glajk József, Dorogsághy Barna, rozsnói növendékpapok, Kis Győző miskolci gyógyszerész, dr. Vajna Gábor Brassóban, Hangay Oktáv székesfehérvári gymn. tanár, Karner Károly köhalmi segédlelkész, Erényi Károly, Németh Gyula, Peck Péter győri növendékpapok, Szartorisz Ferencz áldozár, selmeczi gymn. tanár, Fekete Imre, Szenkovics Kajetán, Veress Zsigmond, Neurhrer Ödön, Palikó Ferencz gyulafehérvári növendékpapok, Nyisnyay István egri növ. pap, Goth Lajos ároktói plébános, B. Perényi Zsigmond ugocsa-megyei főispán, Frank József színváltójai plébános, Hoffer József abdai plébános, Németh Gábor nagyhantosi sz.-fer. rendi tag, Kovács Gergely, Toldy Péter, Haschek Vincze kecskeméti sz. ferencz-rendi áldozárok, Schmidt Ágost k. r. tanár Kecskeméten, Pillhoffer Nándor, Weicher Miklós székesfehérvári növ. papok, Beer Károly, Kun Vilmos kőszegi káplánok, dr. Fialkovszky Lajos bpesti főgymn. tanár. Összesen 2 alapító és 52 rendes tag.

Az utolsó választmányi gyűlés óta a következő hagyományok folytak be: néhai Konek Benedek köbölkúti plébános 50 frt, néhai Szeles Ferencz tördemeczi plébános 10 frt, néhai Boicsor Antal szegárdi prépost pleb. 50 frt, néhai Motura Antal tiszolci plébános 6 frt hagyománya.

Megszavaztattak a következő könyvadományok: A brailai, pitesti, bakabányai, dobrováci, bikácsi, tibold-daróci, láposbányai, bukaresti, bukovina, nemtői, piskii, selmeczbányai, kisvárdai, szászsebesi, szentjobbi, fraknóvárjai, bugyii, tiszaujlaki nagybereznai, csehi és szucsai r. kath. elemi iskolák, a budapesti Első gyermekmenhely-egylet, a fővárosi Erzsébet-árvaleányház, a fővárosi Mária-intézet, a Ranolder-intézet, a gyöngyösi M. Valéria-intézet szegény tanulói részére különféle elemi tankönyvek, a főváros új kórházában működő irgalmas nővéreknek német nyelvű magyar nyelvtanok, a budapesti angyalföldi m. kir. orsz. elmebeteg ápolójának és a fővárosi dijnok-segély-egylet könyvtárának különféle olvasmányok.

A pénztári kimutatás szerint 1885-ki január 1-től bezárólag október 14-ig tesz a bevétel 73,706 frt 81 krt, — a kiadás 69,548 frt 88 krt, pénztári maradvány 4157 frt 93 kr.

A vaticani okmánytárra az utolsó választmányi gyűlés óta a következő adományok folytak be: Roskoványi Ágoston nyitrai püspök 500 frt, a székesfehérvári káptalan 150 frt, Dankó József pápai praelatus 75 frt, a szepesi káptalan 50 frt, Roskoványi Ágoston nyitrai püspök újabban 500 frt, Supka Jeromos zirczi apát 150 frt, a jászóvári prépostság 50 frt, az egri főkáptalan 500 frt, dr. Tárkányi Béla apátkanonok 500 frt.

Az ügynökségben 1885-ki évi június — szeptember hónapok alatt elkelt 321,174 példány könyv, 3200 sz. kép, 13428 egyes nyomtatvány, készpénzben bejött 25,947 frt 89 kr.

Társulati alelnök jelentette, hogy Novákovics János, ki a társulat keletkezésétől fogva mostanáig minden díj nélkül a legnagyobb pontossággal kezelte a társulat pénzeit s hű szolgálatai által a társulat örök háláját érdemelte ki, megrongált egészsége miatt a pénztárosságról lemond. A választmány legmélyebb sajnálattal, részvételének kifejezése mellett, elfogadta a lemondást és elhatározta, hogy a pénztárosság ideiglenes elfogadására Venczell Antal központi papnöveldei igazgató kérésék föl.

A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kéretett föl.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt. kr.
Néhai Tischler Albin cz. kanonok esp. pléb. hagyománya.	5 —
Gyurinka Antal nagykörösi plébános.	3 15
Sturmann Gyula tarnamérai plébános.	25 20
Spaller József brassói elemi főtanító.	18 90
Odray József gödöllői plébános.	16 15
Néh. Motura Antal tiszolci plébános hagyománya.	6 —
Gyurinka Antal nagykörösi pléb.	27 50
Széll János zalabéri plébános.	12 60
Schiefner Ede prépost, endródi plébános	37 80
Magasházy Károly tölgyesi plébános.	88 91
Lajos József nagyhantosi plébános	25 43
Karbula Emil ónodi plébános.	15 75
Mamuzsics Mátyás szabadkai plébános.	6 30
Dr. Kun László makói főesperes, plébános	18 90
Papp Károly kiskomáromi plébános.	72 45
Bagáry József, mártványi plébános.	18 90
Markovics János nyitrai püspöki szertartó.	106 50
Munkay János esperes, garamújfalvi plébános.	6 30
Venczell Károly győri káptalandombi lelkész.	132 —
Zsemlics István alsószőlőki plébános.	22 5
Chmel Mihály nyizsnyai esp. plébános.	25 20
Váraday Ferencz németségi plébános.	25 20
Dr. Pfiszterer Imre zirczi theol. tanár	22 5
Avedik Lukács erzsébetvárosi plébános.	9 35
Röthy István szombathelyi papnöveldei igazgató.	150 —
Debreczeni János karczagi plébános.	63 —

Jótékony adakozások.

Báró Vécsey Józsefné sz. gróf Desseffy Blanka:	
A Szent-László-Társulatnak	3 frt
Péterfillérül	2 »
Az országos r. kath. tanítói segélyegyletnek	1 »
Összesen	6 frt.

NYILT TÉR.

— Több mélyen tisztelt jóakarónk ismételt szives kérdézősködése, vajjon nem lettünk-e az országos kiállításon kitüntetve, és ha csakugyan kitüntetve lettünk, amint ezt kiállított tárgyaink velök gyaníttatják, miért nem hozzuk azt köztudomásra: van szerencsénk tiszteletteljesen és leghálásabb köszönettel a szives tudakozódásért, szintugy mint a t. cz. bíráló bizottság ítéletéért jelenteni, hogy czégünk a kiállítási nagy éremmel lett »kitünő« munkáért kitüntetve.

Midőn mélyen tisztelt vevőink eddigi nagybecsű pártfogását szívből köszönjük, czikkeinket, minden öndicséret- és ígértételtől tartózkodva, a mélyen tisztelt nagybecsű közönség figyelmébe továbbra is mély tisztelettel bátorkodunk ajánlani.

Kriszta és Leitner

a budapesti Oltár-egylet kizárólagos szállítói
IV. ker. Lipót-utca 13 szám.

HILZER PÉTER

cs. k. udvari harang- és érczöntődje
Bécsujhelyen

ajánlja magát harangok és harmonikus harangozások megrendelésére bármely nagyságban és hangnemben. Az előre meghatározott hang vagy egy egész össz-harangozásnak harmoniai accordjéért valamint az ércz jóságáért jótállást vállal.

harang tartósságát jóval emeli.

Megrendelések gyorsan és igen jutányosan intézettek el, igen előnyös fizetési feltételek mellett.

Harmonikus oltár-harangok erős hangu csendűkkel:

Alpakkából: 1 összharangozás 4 haranggal . . . 14 frt.
1 összharangozás 3 haranggal . . . 11 frt.
Rézből: 1 összharangozás 4 haranggal . . . 10 frt.
1 összharangozás 3 haranggal . . . 8 frt.

Kitüntetések. Az 1873. bécsi világiállításon két haladási éremmel a bécsi fogadalmi templom számára öntött 260 mázsányi harangokért. Az 1880. bécsi iparkiállításon arany éremmel.

Alapítottát 1838-ban. Készített 3946 harangot 1.080,370 kilogramm súlyban.

Ezekből 31 templom számára Bécsben 83 harangot összesen 86,069 kilo és 2 óraharangot az új városház számára 3345 kilogr. súlyban.

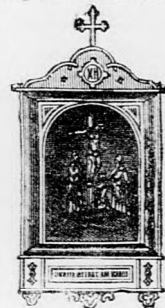
Költségvetések ingyen. (10-12)

Budapesti
KIÁLLITÁSI SORSJEGY á 1 ft 4000
Főnyeremény kézpénzben csak 1% levonással
100.000 ft
11 sorsjegy 10 ft Kiállítási-sorsjáték-kezelősége
Budapest, Andrassy-út 43.

(6-6)

Mindenkinek szükséges

tudni, hogy mindennemű mű- és használati tárgyak szükséglete alkalmával hol kellessék tudakozódní s megrendelni, hogy pontos és solid kiszolgáltatásban részesüljünk. Az alólírott társaság képeket szállít kerettel vagy keret nélkül (katalogusok 400 képpel 20 kr bérmentve) olajfestményeket, celtmagyságu arczképeket 6 forinttól kezdve, oltárképeket, szentkeresztü képeket, társáda-képeket, védszenteket; a király és a királyné, a trónörökös és a trónörökösne olajfestményü arczképeket, szobrokat háromféle nagyságban 2, 3, 4 frttal, széles aranykerettel együtt. Ö felségeik mellszobrait 55 cent. magas finoman bronzirova 4 frt s feljebb. Zászlókat s zászlóképeket, templomi felszereléseket, fém egyházi szerek, hangszereket mindennemű orchesterionokat, aristonokat 15 frt 50 krral, hangjegyeket 55 krral, Symphoneteket 6 frt 50 krral, zeneműveket sat. Ismételdóknak jelentékeny árkedvezmények.

→ Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. ←

Szt. Lukács műegylet,
(1-20) **Bécs I. Brandstätte 3.**

ZAMBACH J. BÉCS.

Ő eminenciája Magyarország bibornok hg-primása és a bécsi metropolita s káptalan szállítójának,
Bécs, I. Stephansplatz, Nr. 5. Domherrnhof
van szerencsém jelenteni, miszerint

a műhimző intézet és az egyházi diszitmények gyára

tetemesen megnagyobbított s saját házába lett áthelyezve.

A kiadások csökkenésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű készitményeimet jelentékenyen olcsóbb árak mellett számíthatom; így például

misemondó ruhákat,

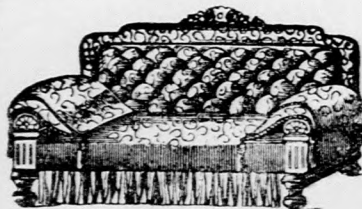
melyek ezelőtt 40 egész 45 frtba kerültek, ma már 30 egész 35 frt árban állíthatom elő.

→ Uj képes árjegyzékeket kívánatra pósta útján azonnal bérmentve megküldhetem. ←

26-26

Nagy butor-eladás.

Kitűnő budapesti asztalos és kárpitos-mesterek meghatalmazásából, azok saját készítményeit olcsóbb áron adjuk el, mint bárhol, és miután a kiállítási munkáknak vége, az árak jóval leszállítottak, tisztelt vevőink s a t. c. butorvevő közönség részére szíves választékára mindig készletben tartunk 100 szobára való mindennemű butort, a legegyszerűbbtől a legfinomabb faconig, háló- és ebédlő-szobákra valókat, tölgy- és diófából, szintegy készleteket at-lasz-, brocat-, selyem-, bouret és jutte-szővetekből, fekete butorokat is gyöngyház és bronz-diszítéssel. Eladunk tehát:

2 chiffont, fényesítve, diófából 34 frttól feljebb.
2 ágy fényesítve, diófából 24 „
1 kanapé, 6 zsölyeszék jutta vagy ripszből 70 frt és
1 kanapé, 6 szék, jutta vagy ripszből 45 frt és
1 kanapé 6 zsölyeszék faragással 115 frt.

Goldstein S.

első belföldi asztalos- és kárpitos-butorgyár,

Budapest, váci-utca 27., bemenet a Gizellatérre 2. sz. a. I. emelet
13. ajtó, (a 4emeletes Mocsnyi-féle házban.)

Kérem a czimre különösen figyelni.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Vidéki megrendelések 10% felpéncz beküldésére pontosan teljesítetnek.

566

Meglepően ható külső szer

Rheuma és köszvénynél

ficzamodási és ütési daganatok, reumatikus fejszakgatásoknál a

REPARATOR.

A fővárosi kórházakban több száz kísérlet után, a »REPARATOR« oly kitűnő, mondhatni oly meglepő hatásának bizonyult, hogy az az állandóan alkalmazott gyógyszerek sorába vétetett föl.

A Szt.-Rókus kórházban többi között oly esetekben is tetetett a »Reparator«-ral kísérlet, melyeknél megelőzőleg hónapokon át minden ismert mód és szer hatástalannak bizonyult, míg végre a »Reparator« alkalmaztatván, általa 3—4 nap alatt tökéletes gyógyulás lett elérve.

A Sz.-Rókus-kórház II. orvosi osztályán a »Reparator«-ral 135 esetben tetetett kísérlet, melyek közül 9 esetben javulás, 126 esetben teljes gyógyulás éretett el. Ezen egy példa eléggé bizonyítja a »Reparator« rendkívüli hatását; ezért fölösleges a közönség köréből beérkezett bizonyítványokat nyilvánosságra hozni.

Egy nagy üveg ára 1 frt, kis üveg 50 kr.

Főraktár: Budapest. VIII., Kálvintér. »Magyar korona« című gyógyszerár, honnan postai utánvéttel is rendelhető. Azonkívül az ország legtöbb gyógyszerárában kapható. — Minden vidéki gyógytárban raktáram van. Minden üveg fenti védjeggyel van ellátva, mire különösen figyelmet kérek fordítani.

KRIEGER GYÖRGY gyógyszerész, Budapest.

Leszállított áron kaphatók:

Wincez A. Únapi egyházi beszélők 1 frt 50 kr helyett 80 kr.
Wincez A. Vasvári egyházi beszélők 2 frt 50 kr helyett 1 frt, 40 kr.
Uy kedvezményes áron csak 4. 6. november hó végéig szállíthatom; azontal pedig ismét a rendes bolti ár lép életbe.

Tisztelettel

Szolcsányi Gyula,
könyvtáros.

(2-3)

ZAMBACH ÉS GAVORA

ő Emin. a bibornok-érsek és Magyarország Hercege Primásának udv. szállítója.

Római kath. magyar czég.

Budapesten váci-utca 17. sz.

Ajánljuk dusan felszerelt
egyházak és kápolnák
berendezéséhez szükséges tárgyainkat, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben.

Nevezetesen:

miseruhák,
reverendák, czimádák,
egyházi és társulati lobogók,
szt. szobrok, csillárok, kelyhek,
Monstráncziák,
stáció-képek, oltárok,
urkoporsók,
stb. stb.

Régi ruhák ujtitását, valamint tűzaranyozást és ezüstölést elvállalunk és olcsón készítjük el.

Arany-, ezüst- és selyemhimzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló-eszközök, Infulák.

Szegényebb egyház-községeknek részletfizetésre is szolgálunk berendezéssel.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek.

Pontosságunkat több száza menő elismerő-levelekkel bizonyíthatjuk.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1885. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában. (Ferencz-tere Athenaeum-épület.)